Arbetsmarknadsutskottets betänkande 1984/85:14

om lokalisering av central myndighet för AMU-organisationen

Sammanfattning

I betänkandet behandlas proposition 1984/85:186 om lokalisering av central myndighet för AMU-organisationen samt 16 motioner, av vilka åtta väckts med anledning av propositionen och två med anledning av proposition 1984/85:115 samt sex under den allmänna motionstiden.

Riksdagen beslutade i december 1984 (prop. 1984/85:59, AU 9, rskr. 101) om en ny organisation för den särskilt anordnade arbetsmarknadsutbildningen. Med hänsyn till behovet av bl. a. täta och snabba kontakter med organisationer och andra myndigheter i Stockholm anser utskottet att en lokalisering av ifrågavarande myndighet bör göras inom Stockholmsområdet. Myndighetens uppgifter och stora kontaktbehov gör emellertid att utskottet förordar en annan lokalisering inom Stockholmsområdet än regeringens förslag om Tyresö kommun.

Centerpartiet, folkpartiet och vpk har avlämnat reservationer som innebär lokalisering till Karlstad.

Propositionen

I propositionen föreslår regeringen efter föredragning av statsrådet Leijon att den centrala myndigheten för arbetsmarknadsutbildningens organisation lokaliseras till Tyresö kommun, Stockholms län.

Motionerna

Motioner från den allmänna motionstiden

1984/85:769 av Elving Andersson (c) och Kjell Mattsson (c)

I motionen yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om lokalisering av det centrala kansliet för AMU-verksamheten till Uddevalla.

1984/85:774 av Bo Finnkvist m. fl. (s)

I motionen yrkas att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförts om lokalisering av det centrala kansliet för arbetsmarknadsutbildning till Karlstad.

1984/85:1104 av Sven Aspling m. fl. (s).

I motionen yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om lokalisering av den centrala AMU-myndigheten till Karlstad.

Övriga delar av motionen har behandlats i betänkandena AU 1984/85:11 och AU 1984/85:13.

1984/85:1464 av Mats Olsson m. fl. (s)

I motionen yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att den nya AMU-organisationens centrala myndighet bör lokaliseras till Blekinge.

1984/85:1520 av Jan Hyttring (c) och Bertil Jonasson (c)

I motionen yrkas

4. att riksdagen beslutar ge regeringen till känna vad som i motionen anförts om lokaliseringen av den centrala enheten för särskilt anordnad arbetsmarknadsutbildning.

Yrkandena 1–3 behandlas i betänkandet AU 1984/85:13.

1984/85:2118 av Börje Nilsson m. fl. (s)

I motionen yrkas att riksdagen beslutar att den centrala myndigheten för arbetsmarknadsutbildningen (AMU) skall lokaliseras till Kristianstad.

Motioner med anledning av proposition 115

1984/85:2938 av Gunnar Björk i Gävle (c) och Gunnel Jonäng (c)

I motionen yrkas att riksdagen beslutar att den centrala AMU-organisationen utlokaliseras till Gävleborgs län.

1984/85:2966 av Nils Åsling (c)

I motionen yrkas

4. att riksdagen beslutar uttala att den i samband med omorganisationen av AMU bildade centrala AMU-myndigheten lokaliseras till Östersund i Jämtlands län.

Yrkandena 1–3 behandlas i betänkandet AU 1984/85:13.

Motioner med anledning av proposition 186

1984/85:3156 av tredje vice talman Karl Erik Eriksson (fp)

I motionen yrkas att riksdagen uttalar att den centrala myndigheten för AMU-organisationen bör lokaliseras till Karlstad.

1984/85:3157 av Nils Åsling (c)

I motionen yrkas att riksdagen med avslag på proposition 1984/85:186 måtte uttala att den centrala myndigheten för AMU-organisationen lokaliseras till Östersunds kommun i Jämtlands län i enlighet med vad i motionen anförts.

1984/85:3158 av Jan Hyttring (c) och Bertil Jonasson (c)

I motionen yrkas

1. att riksdagen beslutar avslå regeringens proposition med den föreslagna lokaliseringen av den centrala myndigheten till Tyresö kommun,

2. att riksdagen beslutar lokalisera den centrala myndigheten till Karlstad i Värmlands län.

1984/85:3159 av Arne Fransson m. fl. (c)

I motionen yrkas

1. att riksdagen med avslag av proposition 1984/85:186 beslutar att den centrala myndigheten för arbetsmarknadsutbildningens organisation skall lokaliseras utanför Stockholmsregionen.

Yrkande 2 behandlas i betänkandet AU 1984/85:13.

1984/85:3160 av Göthe Knutson m. fl. (m)

I motionen yrkas att riksdagen beslutar att den centrala myndigheten för arbetsmarknadsutbildningens organisation skall lokaliseras till Karlstads kommun, Värmlands län.

1984/85:3161 av Margareta Gard (m)

I motionen yrkas att riksdagen vid behandlingen av proposition 1984/85:186 beslutar att den centrala AMU-myndigheten skall lokaliseras till Ludvika.

1984/85:3162 av Björn Samuelson m. fl. (vpk)

I motionen yrkas att riksdagen med ändring i proposition 1984/85:186 beslutar att den centrala myndigheten för arbetsmarknadsutbildningens organisation skall lokaliseras till Karlstads kommun, Värmlands län.

1984/85:3163 av Sven Aspling m. fl. (s)

I motionen yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att centrala myndigheten för den särskilt anordnade arbetsmarknadsutbildningen (AMU) bör lokaliseras till Karlstad.

Utskottet

Arbetsmarknadsministern framhåller att den centrala myndigheten för AMU-organisationen främst skall ha en samordnande och rådgivande roll med ansvar för övergripande planering beträffande utvecklingsarbete, organisationsfrågor, personalpolitik och anslagsframställning. Den centrala myndigheten skall också ha ett ekonomiskt samordningsansvar. I förhållande till nuvarande organisation kommer således de centrala uppgifterna att starkt begränsas, och den förestående decentraliseringen av det verkställande ansvaret för verksamheten till länen innebär en omfördelning av personalbehovet inom arbetsmarknadsutbildningen. Arbetsmarknadsministern framhåller vidare att hon vid sitt ställningstagande i lokaliseringsfrågan i första hand utgått från den centrala myndighetens framtida funktioner och

roll gentemot såväl den regionala AMU-organisationen som externa intressenter. Hon har därvid jämfört vad en lokalisering till Stockholmsområdet alternativt annan ort skulle innebära.

Den centrala AMU-myndigheten som skall ha högst 30 anställda kommer enligt arbetsmarknadsministern att ha permanenta och fortlöpande kontakter med samarbetspartner och expertis som finns i Stockholmsregionen, och som exempel nämns bl. a. arbetsmarknadsstyrelsen (AMS), skolöverstyrelsen (SÖ), de centrala yrkesnämnderna och byggnadsstyrelsen.

En lokalisering utanför Stockholmsområdet kommer därför att medföra ett stort behov av resor till Stockholm. Dessa resor kommer att innebära effektivitetsförluster i fråga om arbetstidens utnyttjande. Vidare anför arbetsmarknadsministern att en utflyttning från Stockholmsområdet sannolikt skulle medföra svårigheter att rekrytera nödvändig expertis till den nya organisationen. Från kostnadssynpunkt skulle också en lokalisering utanför Stockholmsområdet medföra nackdelar innebärande bl. a. merkostnader för resor inkl. timkostnader för outnyttjad arbetstid. Mot bakgrund härav föreslår arbetsmarknadsministern att den centrala myndigheten för arbetsmarknadsutbildningen förläggs till Stockholmsområdet med Tyresö kommun som lokaliseringsort.

Sexton motioner tar upp lokaliseringen av den centrala AMU-myndigheten. Femton av dessa föreslår en preciserad lokalisering till särskilt län eller kommun utanför Stockholmsregionen. I motion 3159 av Arne Fransson m. fl. (c) föreslås att den centrala myndigheten lokaliseras utanför Stockholmsregionen utan någon närmare precisering av lokaliseringsort.

Utskottet redovisar de övriga motionerna nedan:

Nr	Motionär	Kommun eller län
1464	Mats Olsson m. fl. (s)	Blekinge
2118	Börje Nilsson m. fl. (s)	Kristianstad
769	Elving Andersson (c) och Kjell Mattsson (c)	Uddevalla
1520	Jan Hyttring (c) och Bertil Jonasson (c)	Värmland
774	Bo Finnkvist m. fl. (s)	Karlstad
1104	Sven Aspling m. fl. (s)	Karlstad
3156	tredje vice talman Karl Erik Eriksson (fp)	Karlstad
3158	Jan Hyttring (c) och Bertil Jonasson (c)	Karlstad
3160	Göthe Knutson m. fl. (m)	Karlstad
3162	Björn Samuelson m. fl. (vpk)	Karlstad
3163	Sven Aspling m. fl. (s)	Karlstad
3161	Margareta Gard (m)	Ludvika

Nr	Motionär	Kommun eller län
2938	Gunnar Björk i Gävle (c) och Gunnel Jonäng (c)	Gävleborg
2966	Nils Åsling (c)	Östersund
3157	Nils Åsling (c)	Östersund

Utskottet tar först upp yrkandet i motion 3159 om en inte närmare angiven lokalisering av den centrala AMU-myndigheten utanför Stockholmsregionen.

Utskottet vill först erinra om att i den nya organisationen för den särskilt anordnade arbetsmarknadsutbildningen kommer att finnas en central myndighet med begränsade uppgifter och en regional uppdragsmyndighet i varje län med ansvar att driva verksamheten. Den centrala myndigheten beräknas få högst 30 anställda och de regionala myndigheterna i genomsnitt ca 10 anställda. Detta innebär i sig en kraftig decentralisering av verksamheten genom att de nuvarande anställda i Stockholm med motsvarande arbetsuppgifter minskas med mer än hälften. Vidare innebär denna nya organisation med de uppgifter som den centrala myndigheten skall ha att beslut kommer att föras ned från central nivå till länsnivå. Den regionala myndighetens lokalisering i resp. län kommer att bestämmas av ifrågavarande myndighets styrelse.

Utskottet noterar att den centrala myndigheten i den nya organisationen kommer att ha få anställda och med speciella uppgifter i anslutning till utbildningsadministration samt uteslutande ägna sig åt central planering, utveckling och samordning på riksnivå. Detta kräver enligt utskottets mening mycket täta och snabba kontakter med i Stockholm belägna myndigheter (bl. a. AMS och SÖ) och organisationer. Vidare bör den centrala myndigheten vara lätt att nå för den regionala organisationen och för andra besökande utanför lokaliseringsorten och vice versa. Vid val av lokaliseringsort måste avgörande hänsyn tas till dessa speciella förutsättningar. Utskottets slutsats blir att den centrala AMU-myndigheten inte kan fungera på ett ändamålsenligt sätt vid en lokalisering utanför Stockholmsområdet. De höga krav som måste ställas på goda kontakter med ovan nämnda intressenter i AMU-verksamheten gör emellertid att en inom Stockholmsregionen mera centralt belägen lokaliseringsort än Tyresö kommun bör väljas. Det bör ankomma på regeringen att utifrån vad utskottet här anfört om lokaliseringskraven för ifrågavarande myndighet besluta om en sådan lokalisering inom Stockholmsområdet att de angivna kraven uppfylls.

Mot bakgrund av vad som nu anförts avstyrker utskottet motion 3159 i aktuell del. Utskottets ställningstagande innebär vidare att de motioner som har yrkanden om att lokalisering skall ske till en viss ort utanför Stockholmsregionen också avstyrks av utskottet.

Beträffande en lokalisering till Karlstad, som flera motionärer yrkar på,

anser utskottet att detta i och för sig – med hänsyn till bl. a. kommunens goda kommunikationer – är en lämplig lokaliseringsort för statlig verksamhet. De särskilda krav som måste ställas för den centrala AMU-myndighetens lokalisering gör emellertid att Karlstad i detta fall inte bör komma i fråga.

Utskottets ställningstagande i denna speciella lokaliseringsfråga innebär inte ett frånträdande av den prioriteringsordning vid lokaliseringen av statlig verksamhet som utskottet tidigare uttalat sig för (AU 1981/82:23 s. 77).

Hemställan

Utskottet hemställer

att riksdagen med anledning av propositionen och med avslag på motionerna 1984/85:769, 1984/85:774, 1984/85:1104 i motsvarande del, 1984/85:1464, 1984/85:1520 yrkande 4, 1984/85:2118, 1984/85:2938, 1984/85:2966 yrkande 4, 1984/85:3156, 1984/85:3157, 1984/85:3158, 1984/85:3159 yrkande 1, 1984/85:3160, 1984/85:3161, 1984/85:3162, 1984/85:3163 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört om lokalisering inom Stockholmsregionen.

Stockholm den 14 maj 1985

På arbetsmarknadsutskottets vägnar
FRIDA BERGLUND

Närvarande: Frida Berglund (s), Alf Wennerfors (m), Lars Ulander (s), Anders Högmark (m), Karin Flodström (s), Bengt Wittbom (m), Lahja Exner (s), Gustav Persson (s), Elver Jonsson (fp), Lars-Ove Hagberg (vpk), Sten Östlund (s), Christer Skoog (s), Håkan Stjernlöf (m) och Nils Häggström (c).

Reservation

Elver Jonsson (fp), Lars-Ove Hagberg (vpk) och Nils Häggström (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 5 börjar "Utskottet tar" och på s. 6 slutar "(AU 1981/82:23 s. 77)" bort ha följande lydelse:

Först kan konstateras att det vid behandlingen i utskottet har framkommit att regeringens förslag att den centrala AMU-myndigheten skall lokaliseras till Tyresö kommun saknar stöd. Det finns därför anledning att på ett mera förutsättningslöst sätt än i propositionen pröva frågan om den nya myndighetens lokalisering. I det sammanhanget bör göras en avvägning av det regionalpolitiska intresset av att myndigheten lokaliseras utanför Stockholmsregionen och kravet att myndigheten får en lokalisering som medger en effektiv framtida verksamhet.

När det gäller de regionalpolitiska intressena kan därvid erinras om riksdagens beslut i fråga om omlokaliseringar av statliga verksamheter (AU 1981/82:23 s. 77) som innebär att följande prioriteringsordning skall gälla:

1. Skogslänen
2. Sydöstra Sverige och Sjuhäradsbygden

I fråga om myndighetens krav på lokalisering är det uppenbart att en ort bör väljas som medger snabba och goda kommunikationer med omvärlden. Det finns ett antal sådana orter utanför Stockholmsregionen. Avvägningen mellan det regionalpolitiska kravet i sammanhanget och det myndighetsspecifika leder enligt utskottets mening till att en lokalisering utanför Stockholmsregionen bör ske. Här kan hänvisas till de goda kontaktmöjligheter som erbjuds genom användning av modern data- och telekommunikationsteknik. Utskottet kan dessutom konstatera att regeringen inte redovisat några övertygande skäl till att frångå den prioritetsordning vid lokalisering av ny statlig verksamhet som riksdagen beslutat om. Vid val av lokaliseringsort anser utskottet att i första hand skogslänen bör komma i fråga. Utskottet delar den uppfattning som förs fram i sju skilda motioner, nämligen att den nya centrala AMU-myndigheten bör lokaliseras till Karlstad. Det gäller motionerna 774 (s), 1104 (s), 3156 (fp), 3158 (c), 3160 (m), 3162 (vpk) och 3163 (s) som alltså tillstyrks av utskottet. Karlstad har mycket goda kommunikationer med olika regioner i landet och framför allt med Stockholm. Lämpliga lokaler finns även att tillgå och det finns redan ett antal centrala myndigheter lokaliserade i Karlstad med vilka administrativ samverkan kan ske. Det bör tilläggas att dessa senare myndigheter som alla har ett stort kontaktbehov enligt vad utskottet har inhämtat fungerar mycket väl.

Vad utskottet anfört med instämmande i refererade motioner samt med anledning av motionerna 1520 (c) och 3159 (c) bör ges regeringen till känna. Övriga i sammanhanget upptagna motioner avstyrks.

dels att utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

att riksdagen *dels* med bifall till motionerna 1984/85:774, 1984/85:1104 i motsvarande del, 1984/85:3156, 1984/85:3158, 1984/85:3160, 1984/85:3162 och 1984/85:3163, *dels* med anledning av motionerna 1984/85:1520 yrkande 4 och 1984/85:3159 yrkande 1, *dels* med avslag på propositionen i motsvarande del och motionerna 1984/85:769, 1984/85:1464, 1984/85:2118, 1984/85:2938, 1984/85:2966 yrkande 4, 1984/85:3157 och 1984/85:3161 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

minab/gotab Stockholm 1985 82842